

деривативів та свопів, Італія є утримувачем своп-контрактів на суму 392 млрд. дол. Та посідає друге місце за цим показником в Європі. Кредитні дефолтні свопи (CDS) широко використовуються для регулятивного арбітражу, щоб звести до мінімуму капітал банків, який вони повинні утримувати [2].

Фінансові плани країни передбачають скорочення дефіциту урядом до 4% ВВП в період 2012–2014 рр., що вкрай необхідно для зменшення обсягу боргу. Уряд повинен досягнути циклічно скоригованого бюджету в загальному балансі до 2013 року.

Проблемами Італії перейнялося чимало міжнародних організацій. Рекомендації Організації економічного розвитку та співробітництва з приводу покращення процесу управління державним боргом є наступними:

- підтримувати завдання передбачені в програмі, пов'язані з регулюванням структурного дефіциту, тобто бюджетного дефіциту при діючих податкових ставках і потенційному рівні випуску;

- розширення податкової бази, зокрема, за рахунок скорочення податкових витрат. Скорочення податкових ставок повинно проводитись лише тоді, коли йдеться мова про зменшення податкового тягаря на працю;

- впровадження системи посиленого контролю за витратами;

- чітко визначити правила збалансованого бюджету та повноваження фінансових рад;

- розширення програми приватизації, спрямовану на стримування зростання боргу, у випадку незадовільних бюджетно-податкових показників.

Тим не менше, вже в 2013 році Італія може постати перед серйозною дилемою – продовжувати обслуговувати і так дорогий зовнішній борг і при цьому помітно скоротити соціальні витрати, або ж зберегти соціальні витрати, але при цьому піти на реструктуризацію боргів (дефолт).

Література

1. *Italian Ministry of Economy and Finance (2012), «Managing Government Debt in the current crisis context: the Italian Treasury policy between continuity and innovation», p. 1 – 64.*
2. *Adrian Blundell-Wignall (2012), «Solving the Financial and Sovereign Debt Crisis in Europe», .OECD Jornal: Financial Market Trends, p. 1 – 23.*

Ольга СУХЕНКО

Інститут економіки та прогнозування НАН України, м. Київ

ПРІОРИТЕТНІ ЗАХОДИ ПІДВИЩЕННЯ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Серед основних невирішених проблем, які сьогодні гальмують процеси підвищення конкурентоспроможності промислового комплексу України, можна виділити оптимізацію структури промислового виробництва, інноваційно-технологічну модернізацію, застосування енергозберігаючих технологій. При цьому вирішення згаданих проблем неможливе без ефективного механізму залучення фінансування та забезпечення комплексних заходів підвищення продуктивності промислового сектору як на рівні окремого підприємства, так і на рівні державної політики, спрямованої на сприяння розвитку як промислового комплексу, так і фінансових ринків.

Нині ступінь зносу основних фондів української промисловості перевищує 60%. За даними Всеукраїнської громадської організації «Українського союзу промисловців і підприємців» рівень зносу у хімічній промисловості становить 68,3%, виробництві транспортних засобів і устаткування – 72,4%, машинобудуванні – 65,8%, металургії – 61,9%, у сфері транспорту та зв'язку – 82,4%. Енергоємність вітчизняного ВВП складає 0,89 кг умовного палива на один долар США, що в 2,6 рази перевищує аналогічний середній рівень у розвинених країнах світу. Особливо енергозатратними є гірничо-металургійна та хімічна галузі, які разом поглинають понад 56% від загального обсягу природного газу, що споживається вітчизняною промисловістю [1].

Внаслідок браку державних коштів і непривабливості галузі для приватних інвестицій, моральний та фізичний знос основних фондів підприємств електроенергетики становить близько 80% для теплових електростанцій і 60% для енергорозподільчих компаній, а ефективність виробництва й передавання електроенергії залишається дуже низькою. Зокрема, споживання енергоресурсів у генерації електрики на 35% більше, а рівень витрат при передачі у 2 рази вищий, ніж у країнах, що входять до Організації економічного співробітництва та розвитку [2].

При цьому серед джерел фінансування інвестицій в основний капітал дедалі більшу роль відіграє власний капітал підприємств. Так, зі 177 млрд. грн. загального обсягу інвестицій в основний капітал, освоєних за підсумками 3 кварталу 2012 р., власні кошти підприємств склали 109 млрд. грн., тобто понад 60% всіх джерел фінансування [3].

Оскільки потенціал збільшення фінансування за рахунок внутрішніх власних джерел підприємства, а саме за рахунок нерозподіленого прибутку, амортизаційних відрахувань, частини основних та оборотних активів, що іммобілізується в інвестиції тощо, обмежений, то набуває актуальності дослідження шляхів підвищення капіталізації підприємств і покращення умов залучення акціонерного капіталу. Варто зазначити, що з посиленням ролі фондового ринку капіталізація компанії є одним із факторів, від якого залежить обсяг і вартість зовнішнього залучення не лише власних, але й позикових коштів.

Усі фактори, що впливають на капіталізацію, за напрямом впливу можна поділити на ті, які впливають через ефективність функціонування підприємства, та ті, які впливають через фондовий ринок і вартість цінних паперів.

Серед основних шляхів підвищення капіталізації підприємства варто виділити: реінвестування прибутку й амортизаційних відрахувань у модернізацію виробництва; використання інноваційних технологій і маркетингових інструментів; консолідацію активів, укладення довгострокових контрактів і вертикальну інтеграцію, активне позиціонування цінних паперів підприємства на фондовому ринку; забезпечення прозорої структури активів і доступності інформації про діяльність емітента, перехід на міжнародні стандарти звітності; ефективну фінансову політику й оптимізацію структури капіталу, вихід на міжнародні фінансові ринки, проведення IPO; планування діяльності підприємства на підставі індикаторів макроекономічної динаміки; виявлення ризиків на кожному етапі діяльності підприємства та ефективне управління ними.

У свою чергу, держава для підвищення капіталізації українських промислових підприємств повинна забезпечити такі умови: запровадження фіскальної політики, спрямованої стимулювати тезаврацію прибутку; забезпечення захисту об'єктів інтелектуальної власності та нематеріальних активів; проведення зваженої антимонопольної політики та політики протидії рейдерству; стимулювання збільшення акцій у вільному обігу (free float) на біржі, підвищення ліквідності вітчизняних бірж; запобігання корупційним схемам, посилення вимог щодо розкриття інформації учасниками фондового ринку; створення законодавчої бази для впровадження нових фінансових інструментів, проведення ефективної монетарної політики; забезпечення достовірної та своєчасної інформації щодо макроекономічних показників; розробка рекомендацій щодо впровадження ефективної системи управління ризиками для промислових підприємств.

Література

1. *Постанова Правління Всеукраїнської громадської організації «Українського союзу промисловців і підприємців» № 2-02/2010 від 11.06.2010 р. «Про посилення інноваційної політики як основи зростання конкурентоспроможності економіки України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uspp.org.ua/media/doc/Postanova_2.doc.*
2. *Програма економічних реформ на 2010-2014 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf.*
3. *Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.*